

SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

OBCE VAVRIŠOVO

pre obdobie rokov 2019-2022

Spracovateľ: MAS Horný Liptov

Máj 2019

Návrh dokumentu bol zverejnený na úradnej tabuli obce na verejné pripomienkovanie v čase

od do.....

Dátum schválenia dokumentu obecným zastupiteľstvom:

Číslo uznesenia:

OBSAH

1. Úvod ku Komunitnému plánu sociálnych služieb obce Vavrišovo	4
1.1 Teoretické a legislatívne východiská	4
1.2 Proces spracovania dokumentu KPSS v obci Vavrišovo	6
2. Východisková situácia pre poskytovanie sociálnych služieb v obci Vavrišovo.....	7
2.1 Socio–demografická analýza a prognóza obce Vavrišovo	7
2.2 Súčasný stav poskytovaných sociálnych služieb v obci Vavrišovo	15
2.3 Sieť poskytovateľov sociálnych služieb v území Horného Liptova (územie MAS Horný Liptov) ..	17
2.4 Prehľad výdavkov a príjmov vynakladaných na zabezpečenie sociálnych služieb v obci	20
2.5 Analýza potrieb obyvateľov obce Vavrišovo	22
3. SWOT analýza	26
4. Prehľad cieľov a priorít obce pre obdobie 2019-2022 v sociálnej oblasti.....	28
5. Akčný plán realizácie KPSS pre obdobie 2019-2025	29
6. Monitoring a hodnotenie	31
7. Prehľad platnej legislatívy a informačných zdrojov	32
8. Zoznam použitých skratiek	33
9. Prílohy	35

1. ÚVOD KU KOMUNITNÉMU PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE VAVRIŠOVO

1.1 Teoretické a legislatívne východiská

Komunitné plánovanie sociálnych služieb patrí v zmysle § 83 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov do pôsobnosti obce, ktorá ho vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb. Zohľadňuje pritom miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (VÚC) došlo k preneseniu pôsobnosti na úseku sociálnej pomoci hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov. Obec sa v oblasti sociálnych služieb riadi nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Komunitné plánovanie v obci Vavrišovo nadväzuje na strategické dokumenty miestneho, regionálneho aj národného významu:

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2015-2020.
- Koncepcia sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva v Žilinskom samosprávnom kraji (ŽSK), 2004
- Aktualizácia koncepcie sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva ŽSK. Žilina: 2008. V súlade s pripravovanou novelou zákona o sociálnych službách s predpokladanou účinnosťou od 1. 1. 2018, ktorá nastavuje a rieši systémovosť financovania sociálnych služieb je na úrovni kraja pripravovaná nová Koncepciu sociálnych služieb v súlade s aktuálnymi Národnými prioritami sociálnych služieb (2015 – 2020).
- PHSR Žilinského samosprávneho kraja
- Spoločný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja do roku 2022 (ďalej SPRO), ktorého súčasťou je aj obec Vavrišovo. Sociálne služby sú v SPRO zadefinované v Špecifickom celi 1 Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v regióne, Opatrenie 1.3 Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť.

- Všeobecne záväzné nariadenia č. 49/2012 o výške úhrady, spôsobe určenia a platenia úhrady za sociálne služby poskytované obcou – opatrovateľská služba, č. 61/2014 na účely podpory sociálneho bývania a č. 2/2017 o výške príspevku na činnosť MŠ a ŠJ.

Komunitné plánovanie je otvoreným procesom zisťovania potrieb prijímateľov sociálnych služieb a hľadanie zdrojov a najlepších riešení na ich napĺňanie v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb. Je to dynamický proces, ktorý pružne reaguje na zmenu okolností, zmenu legislatívy, sociálneho prostredia a správania sa prijímateľov sociálnych služieb, výsledkom ktorého je komunitný plán so zadanými prioritami a finančnými možnosťami na obdobie rokov 2018-2022.

Hlavným cieľom komunitného plánovania je zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb tým, ktorí ich potrebujú.

Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v platnom znení má obec *v prípade potreby* poskytovať alebo zabezpečovať nasledovné služby:

- základné sociálne poradenstvo
- sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadení,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- sociálnu službu v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- sociálnu službu v zariadení,
- opatrovateľskú službu,
- prepravnú službu,
- odľahčovaciu službu
- terénnu sociálnu službu krízovej intervencie.

Obec môže poskytovať alebo zabezpečovať podpornú sociálnu službu v zariadení (denné centrum, jedáleň, pracovňa), stredisko osobnej hygieny, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, sprievodcovskú službu, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci, krízovú pomoc poskytovanú prostredníctvom telekomunikačných technológií, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov ako samostatnú odbornú činnosť, terénnu sociálnu službu prostredníctvom terénnych programov.

Okrem toho obec vyhľadáva fyzické osoby, ktorým je potrebné poskytnúť sociálnu službu. Od 1. 1. 2014 boli rozšírené možnosti poskytovania sociálnej služby krízovej intervencie, a to o § 24a - § 24 d uvedeného zákona:

- Terénna sociálna služba krízovej intervencie,
- Nízkoprahové denné centrum
- Integračné centrum
- Komunitné centrum

V prípade, že niektorú zo sociálnych služieb neposkytuje, môže uzatvárať zmluvu o

- poskytovaní sociálnej služby,
- poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby.

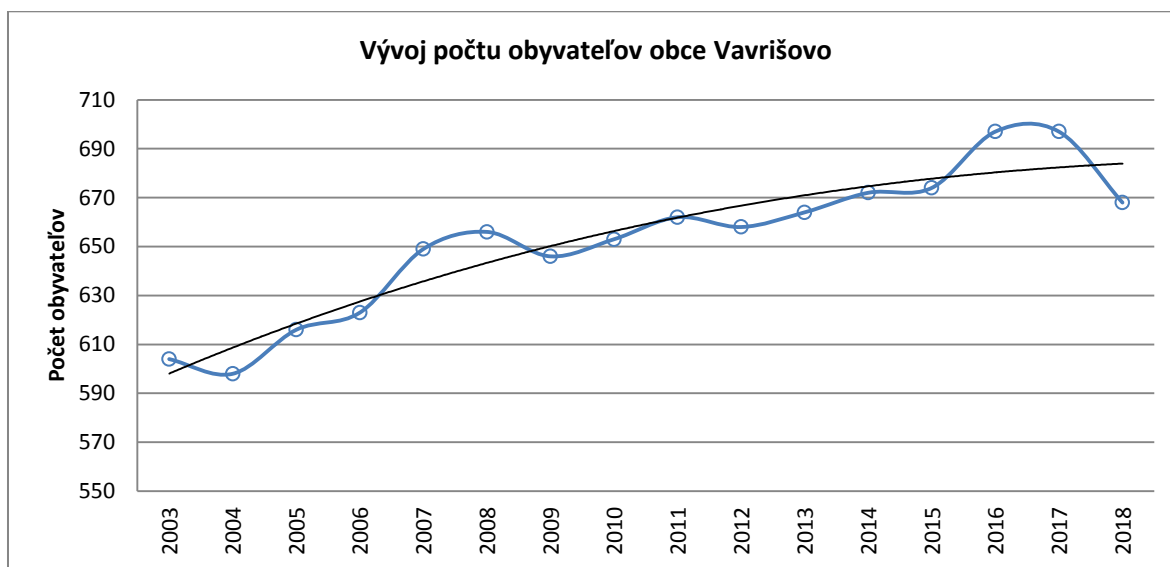
1.2 Proces spracovania dokumentu KPSS v obci Vavrišovo

Cieľom pracovných stretnutí pri príprave KPSS obce bolo zmapovať súčasnú situáciu občanov z pohľadu potrieb a možností poskytovania sociálnych služieb v obci a regióne. Komunitný plán nerieši samostatne jednotlivé cieľové skupiny (seniori, mladí ľudia, ...), zameriava sa na sociálnu situáciu občanov v obci prierezovo. Na základe osobných rozhovorov, analýzy demografických údajov a zostavenej SWOT analýzy boli v procese spracovania dokumentu stanovené ciele, opatrenia a zostavený akčný plán na obdobie rokov 2018-2022. Verejnosť sa do procesu prípravy komunitného plánu zapojila vyplnením dotazníka a pracovná verzia dokumentu bola prerokovaná na obecnom zastupiteľstve.

2. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA PRE POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI VAVRIŠOVO

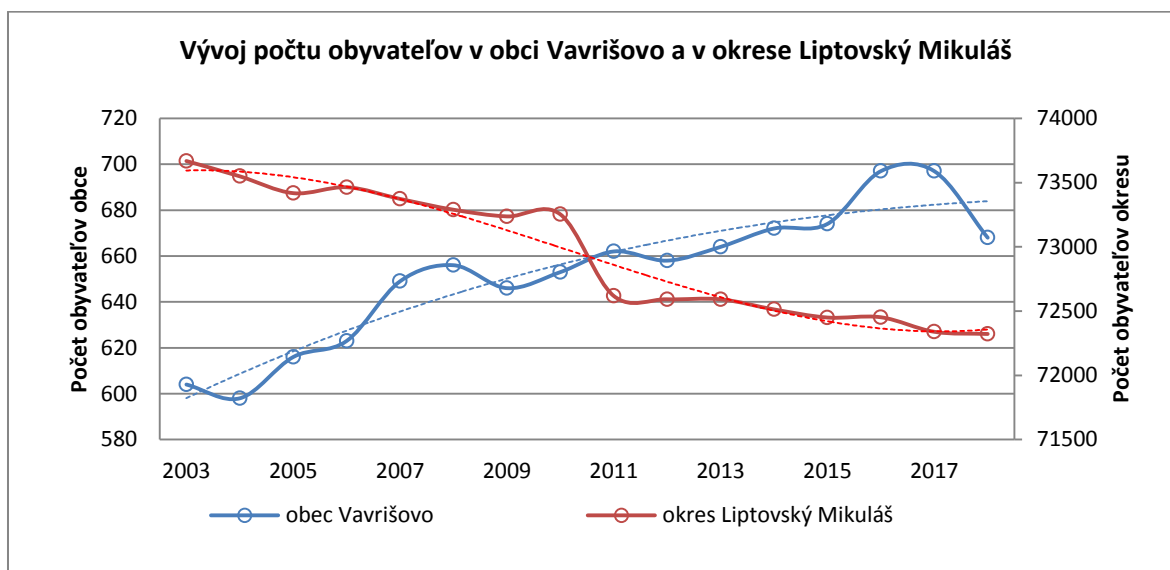
2.1 Socio–demografická analýza a prognóza obce Vavrišovo

Vývoj počtu obyvateľov v obci Vavrišovo má za posledných 15 rokov progresívny trend. K 31. 12. 2018 obec evidovala 668 obyvateľov, čo je mierny pokles oproti predchádzajúcemu roku 2017 (obr. 1).

Obr. 1: Vývoj počtu obyvateľov obce v rokoch 2003-2018

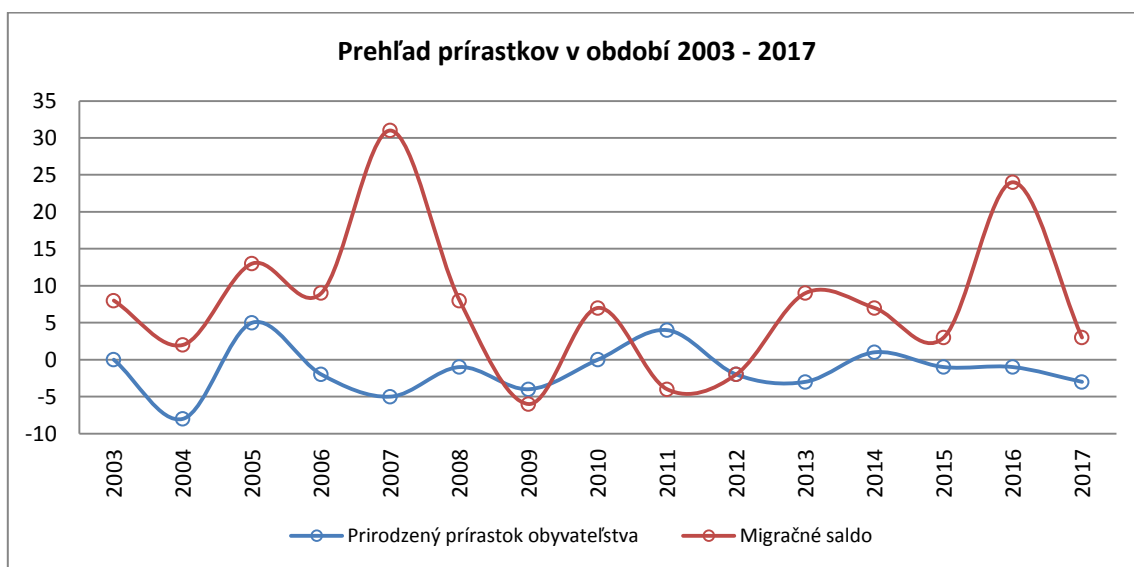
V porovnaní s vývojom počtu obyvateľov v okrese Liptovský Mikuláš, ktorý má výrazne regresívny trend, je demografický vývoj obce priaznivý (obr. 2).

Obr. 2: Porovnanie vývoja počtu obyvateľov v obci Vavrišovo a v okrese Liptovský Mikuláš

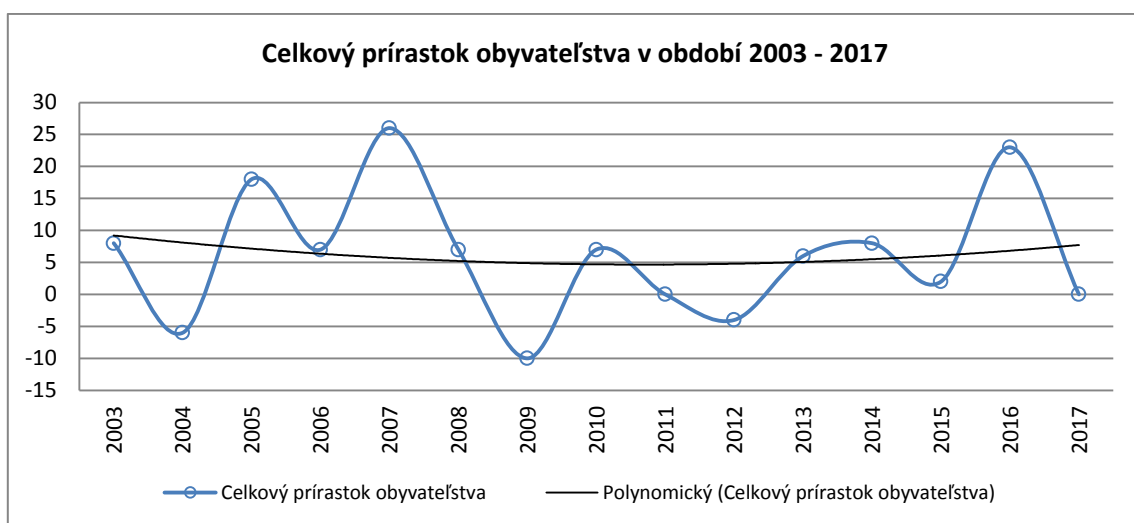
Za obdobie rokov 2003 – 2018 má prirodzený prírastok obyvateľstva skôr zápornú alebo nulovú hodnotu, kedy je väčší počet zomretých osôb ako je počet narodených detí (obr. 3). Prirodzený prírastok mal v tom období kladnú hodnotu len 3-krát, kedy sa narodilo spolu o 10 detí viac.

Hodnota migračného salda (rozdiel počtu prihlásených osôb na trvalý pobyt a počtu odhlásených osôb z trvalého pobytu) výrazne osciluje, ale má skôr kladnú hodnotu. Najväčší migračný prílev obyvateľstva nastal v rokoch 2007 a 2016, kedy sa do obce prihlásilo spolu 79 obyvateľov a v tom istom čase sa odhlásilo len 24 občanov obce. Od roku 2013 je hodnota migračného salda stále kladná (obr. 3).

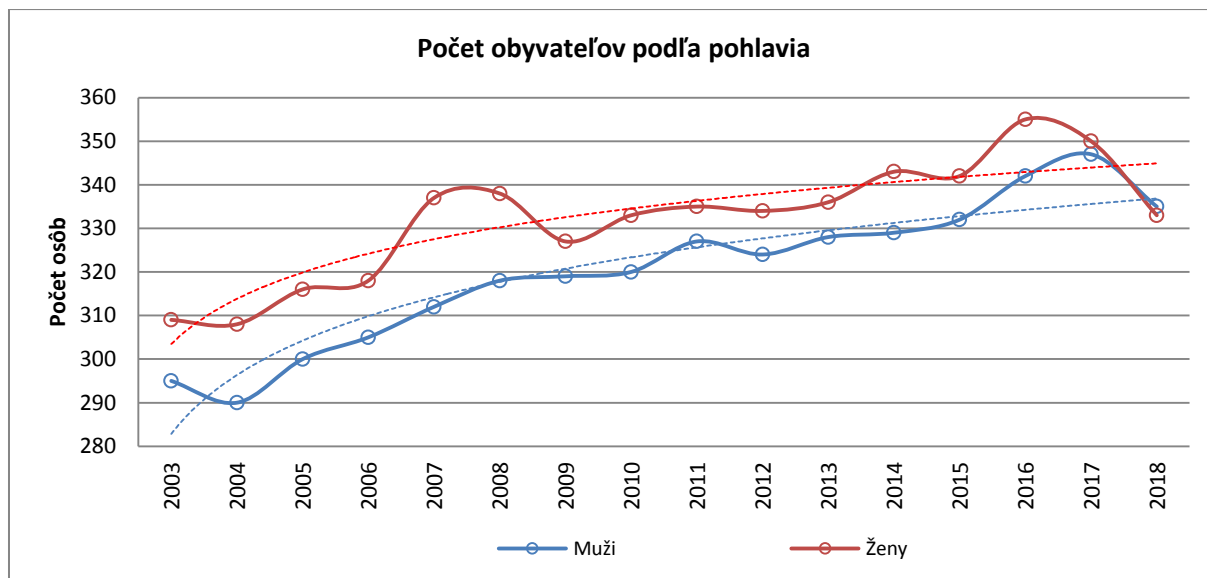
Obr. 3: Prehľad prirodzeného prírastku a migračného salda obce v rokoch 2003 – 2018

Celkovo je hodnota migračného salda vyššia ako hodnota prirodzeného prírastku, z čoho môžeme konštatovať, že na nárast obyvateľstva v obci má významný vplyv počet obyvateľov, ktorí sa do obce prisťahovali (obr. 4).

Obr. 4: Celkový prírastok obyvateľstva v období 2003 – 2018

V obci Vavrišovo k 31. 12. 2018 žilo 335 mužov a 333 žien. Populácia mužov a žien dlhodobo stúpa, hoci v poslednom roku zaznamenávame mierny pokles. Najmenej žien v počte 308 a najmenej mužov v počte 290 žilo v obci v roku 2004. Najväčší počet žien 355 bol v obci v roku 2016 a najviac mužov v počte 347 žilo v obci v roku 2017. V posledných 15 rokoch bola viac zastúpená populácia žien ako mužov (obr. 5).

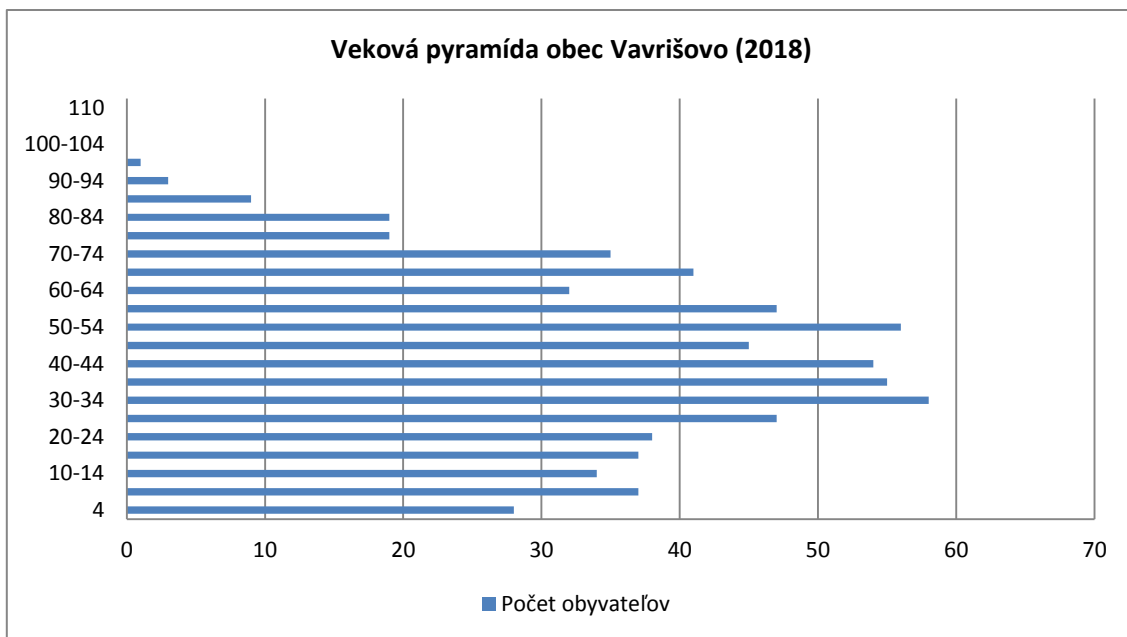

Obr. 5: Počet obyvateľov obce podľa pohlavia

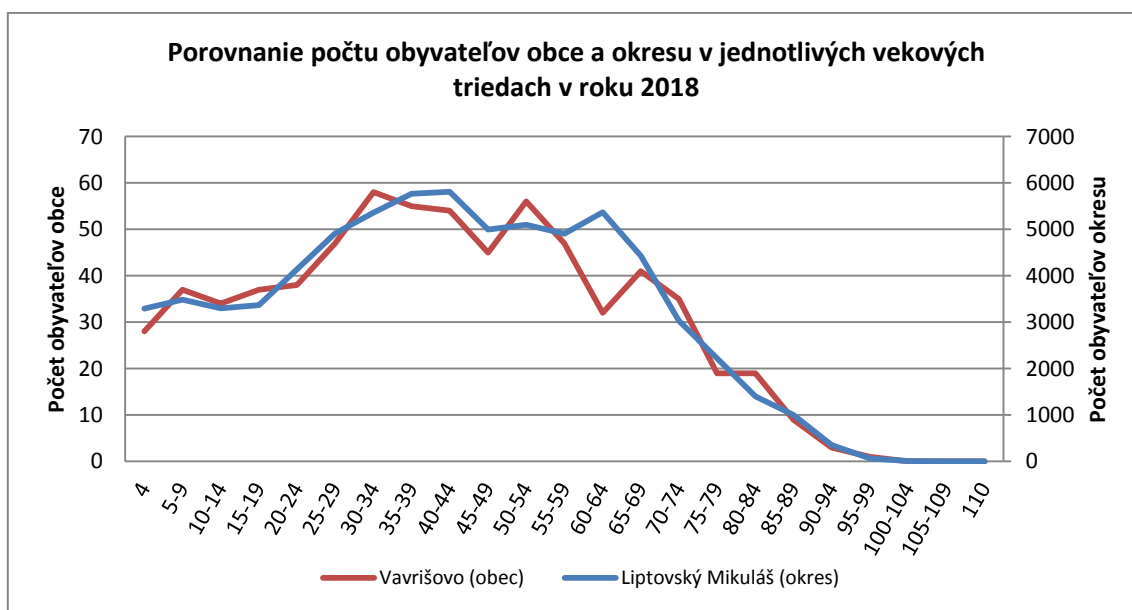
Podľa znázorneného vekového zloženia obyvateľstva v obci Vavrišovo k 31. 12. 2018 na obr. 6 môžeme konštatovať, že v obci je menší počet detí a mladých ľudí do 15 rokov ako počet starších ľudí vo veku nad 65 rokov. Za posledných 15 rokov však sledujeme nárast počtu v oboch skupinách: u detí vo veku od 5 do 9 rokov je nárast ešte výraznejší.

Najsilnejšia skupina je v produktívnom veku od 30 do 44 rokov. Veľký počet občanov je aj vo veku nad 50 rokov a 60 rokov, čo v blízkej budúcnosti predpokladá nárast počtu obyvateľov v dôchodkovom veku.

V porovnaní so situáciou v okrese Liptovský Mikuláš, kde prevláda nižší podiel detí a mladých ľudí, a pre ktorý je charakteristický regresívny trend populácie, je situácia v obci podobná (obr. 7).

Obr. 6: Počet obyvateľov obce podľa vekových skupín

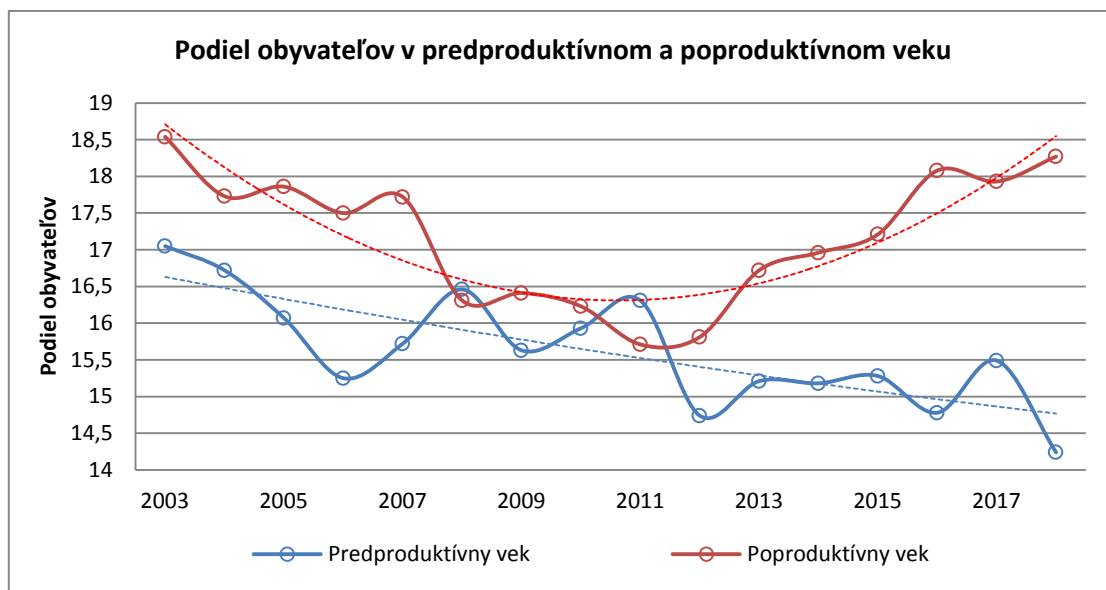

Obr. 7: Porovnanie počtu obyvateľov podľa vekových skupín v obci Vavrišovo a v okrese Liptovský Mikuláš

Počet detí a mladých ľudí vo veku od 0 do 14 rokov tvorí skupinu obyvateľstva v predproduktívnom veku, ktorá nie je ekonomicky aktívna a dlhodobo jej počet klesá. V roku 2018 bolo v obci Vavrišovo 99 obyvateľov vo veku do 14 rokov, čo predstavuje 14,24% všetkých obyvateľov obce (obr. 8).

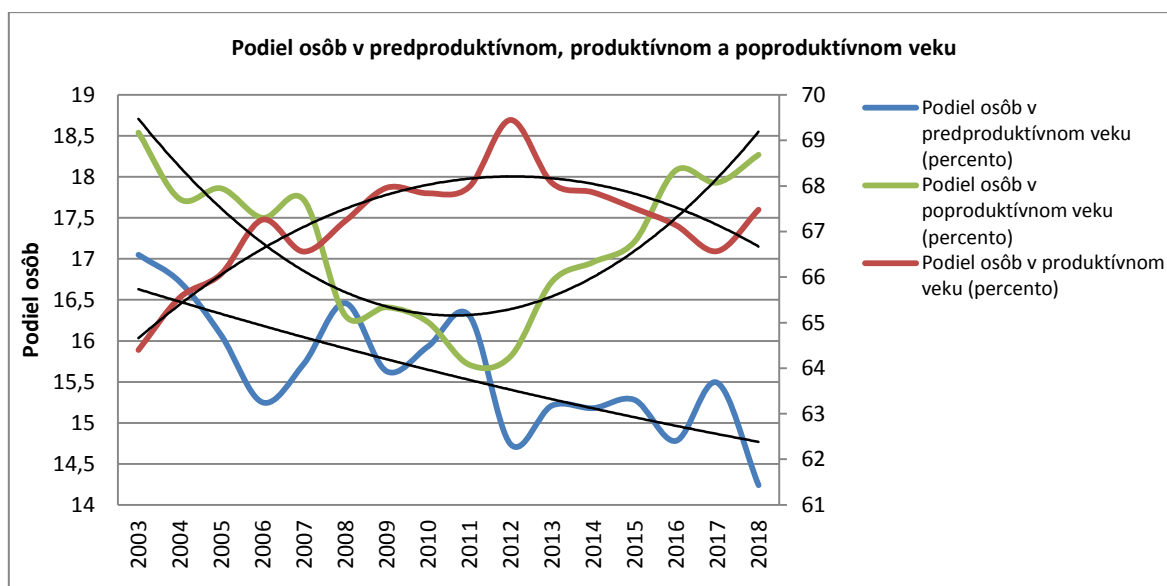
Obyvatelia v poproduktívnom veku, t.j. vo veku 65 rokov a viac, sú zástupcovia skupiny obyvateľstva, ktorá väčšinou nie je ekonomicky aktívna. Táto skupina obyvateľstva bola

v obci Vavrišovo v roku 2018 zastúpená 127 obyvateľmi, čo predstavuje 18,27% všetkých obyvateľov obce (obr. 8).

Obr. 8: Podiel obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku

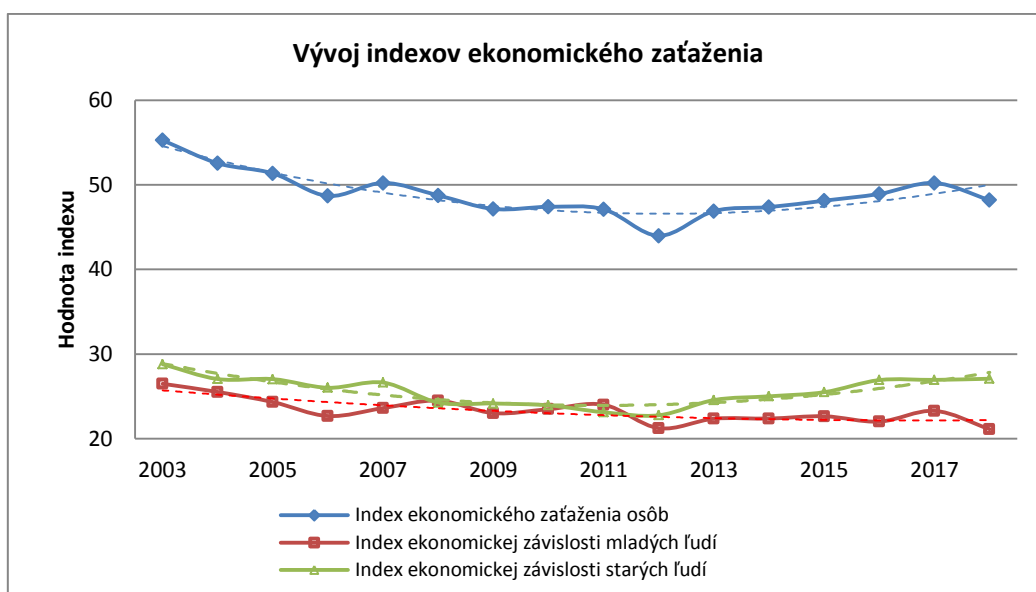
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku do 15 rokov dlhodobo osciluje a výrazne klesá. Počet obyvateľov v poproduktívnom veku nad 65 rokov dlhodobo výrazne stúpa. Počet obyvateľov v produktívnom veku od 15 – 64 rokov, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna, zaznamenáva v minulom roku 2018 mierne stúpanie, z dlhodobého hľadiska však klesá (obr. 9).

Obr. 9: Prehľad podielu osôb podľa ekonomickej aktivity

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúcich na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov). Po dlhodobom klesaní do roku 2012 index ekonomického zaťaženia opäť mierne stúpa aj vzhľadom k stúpajúcej tendencii obyvateľov najmä v poproduktívnom veku, čím je vývoj tejto situácie nepriaznivý.

Stúpajúci index ekonomickej závislosti starých ľudí zvyšuje počet ekonomicky neaktívnych obyvateľov k počtu obyvateľov ekonomicky aktívnych. Stúpajúci podiel ekonomicky neaktívneho obyvateľstva v poproduktívnom veku zväčšuje záťaž produktívnej zložky obyvateľstva (obr. 10).

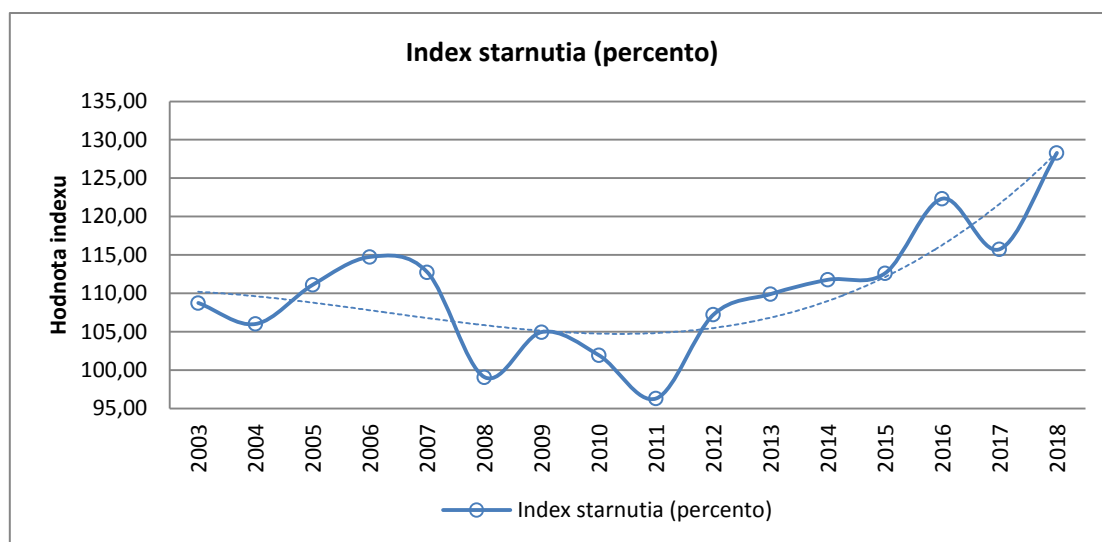

Obr. 10: Vývoj indexov ekonomického zaťaženia

Zrýchľujúci sa proces starnutia obyvateľstva je celospoločensky najzávažnejším dôsledkom súčasného demografického vývoja.

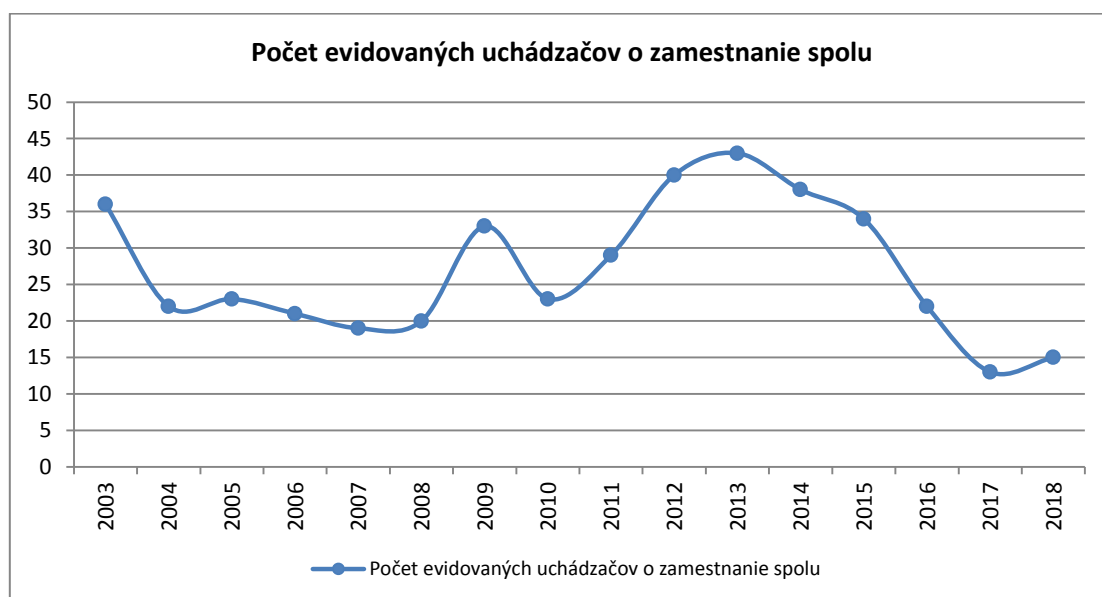
Priemerný vek obyvateľov na Slovensku v roku 2016 dosiahol hodnotu 40,4 a do roku 2025 sa priblíži k hodnote 43 rokov. Za obdobie 2007–2025 sa podľa odhadu priemerný vek zvýši o 4,6 rokov (12,1%). Proces starnutia obyvateľstva je výzvou aj v oblasti poskytovania sociálnych služieb, nakoľko sa predpokladá zvyšujúci dopyt po sociálnych službách a ich kvalite.

Index starnutia (Sauvyho index) vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov). Index starnutia v obci Vavrišovo má dlhodobo výrazne stúpajúcu tendenciu (obr. 11).

Obr. 11: Vývoj indexu starnutia v obci

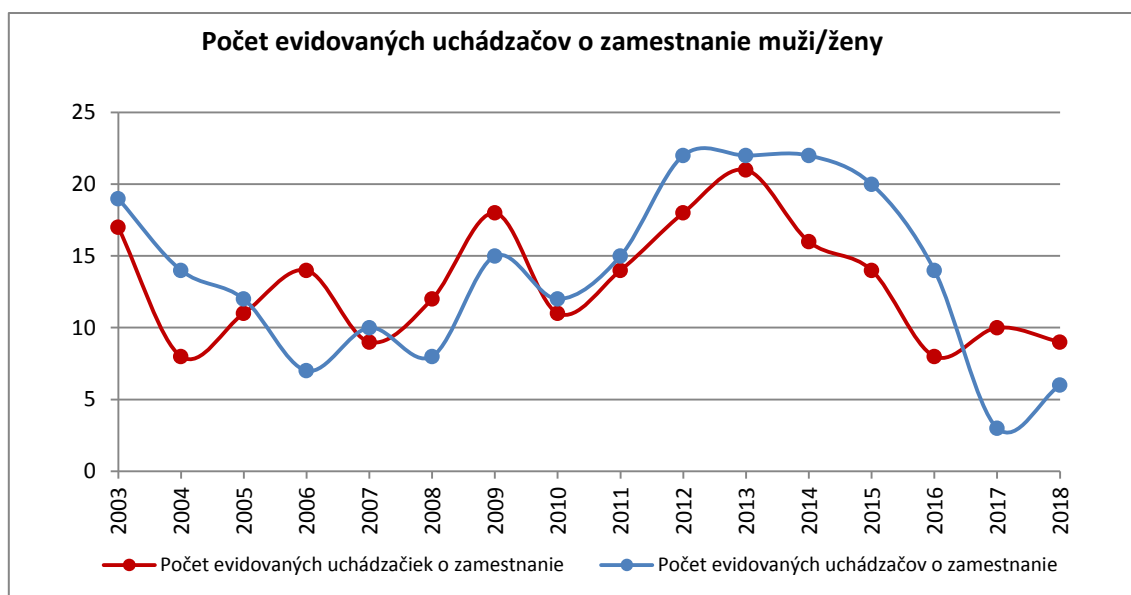
Hoci v strede vekovej pyramídy sú najsilnejšie zastúpené vekové ročníky, v obci je veľký počet obyvateľov vo veku nad 50 rokov, čo v blízkej budúcnosti predpokladá nárast poproduktívneho obyvateľstva a ekonomického zaťaženia produktívnej zložky obyvateľov obce.

Obr. 12: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Vavrišovo

Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie (UoZ) za posledných 15 rokov výrazne osciluje (obr. 12). Najväčší počet 43 UoZ obec zaznamenala v roku 2013, odvtedy ich počet klesol na 15 UoZ v roku 2018, čo je skoro 3-násobný pokles.

K 31. 12. 2018 bolo v evidencii 15 UoZ, z toho 6 mužov a 9 žien (obr. 13).

Obr. 13: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia

Obec Vavrišovo je zriaďovateľom jednotriednej materskej školy „Vavrišovské sovičky“ s kapacitou 20 detí, ktorá poskytuje celodennú výchovnú a vzdelávaciu starostlivosť deťom predškolského veku spravidla od 2 do 6 rokov a deťom s odloženou školskou dochádzkou. MŠ je vybavená vlastnou kuchyňou, ktorá poskytuje stravu aj seniorom. Materská škola má vlastnú záhradu určenú na rôzne pohybové aktivity a dá sa využiť celoročne.

Základná škola sa v obci nenachádza. Povinnú školskú dochádzku si žiaci plnia v základných školách, ktorých zriaďovateľom je mesto Liptovský Hrádok. V rámci mimoškolských aktivít žiaci navštevujú Centrum voľného času v Liptovskom Hrádku.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať rovnakým smerom ako doteraz.

Obec Vavrišovo žije aktívnym spoločenským a spolkovým životom. Občianske združenie Hornoliptovský kurucký regiment vzniklo ako dobrovoľné združenie záujemcov a fanúšikov regionálnej histórie so zvláštnym zameraním na rekonštrukciu udalostí z roku 1709 - Bitku pri Vavrišove.

Aktívna je v obci aj činnosť Dobrovoľného hasičského zboru, ktorý bol založený už v roku 1921. DHZ v obci usporadúva rôzne akcie a podujatia (stavanie májov, súťaže a pod.), zabezpečuje protipožiarne hliadky podľa potreby obce, najmä pri podujatiach organizovaných v jej katastri.

Športové vyžitie pre deti, mládež a dospelých poskytuje Telovýchovná jednota Liptov, v ktorej sú aktívne dva oddiely: futbalový a turistický. Turistický oddiel každoročne organizuje

výstup na najvyšší vrch Západných Tatier Baranec. Futbalový oddiel združuje športovcov vo veku od 5 – 50 rokov v mužstvách prípravky, žiakov, dorastencov a v A-mužstve.

V roku 1994 začal svoju činnosť Tanečný klub Jessy Vavrišovo ako jedna zo zložiek Telovýchovnej jednoty Liptov Vavrišovo. Po úspechu na majstrovstvách Slovenska sa počet tanečníkov klubu rozrástol z 13 na 110-130. V roku 2004 sa klub osamostatnil a registroval sa ako občianske združenie. Tanečný klub zaznamenáva úspechy nielen na Slovensku, ale aj na medzinárodných a svetových súťažiach. Svoje tanečné schopnosti v TK Jessy majú možnosť rozvíjať deti už od troch rokov.

Záver:

Počet obyvateľov obce Vavrišovo dlhodobo stúpa. K 31.12.2018 bolo na trvalý pobyt prihlásených 668 obyvateľov. Na nárast obyvateľstva v obci má významný vplyv počet obyvateľov, ktorí sa do obce prisťahovali. Obec zaznamenáva aj rastúci počet obyvateľov v predproduktívnom a poproduktívnom veku. To ovplyvňuje ekonomickú závislosť zraniteľných skupín obyvateľstva, či celkovú ekonomickú záťaž obce. V roku 2018 bolo v obci 127 osôb v dôchodkovom veku, t.j. starších ako 65 rokov. V obci od roku 2013 výrazne klesol počet nezamestnaných. K 31. 12. 2018 bolo v evidencii 15 UoZ.

Obec Vavrišovo žije aktívnym spoločenským a spolkovým životom vďaka aktívnym členom združenia Hornoliptovského kuruckého regimentu, Dobrovoľného hasičského zboru, Tanečného klubu Jessy a Telovýchovnej jednoty Liptov.

Ďalšími dôležitými inštitúciami sú Urbársky spolok Vavrišovo, materská škola, obecná knižnica.

2.2 Súčasný stav poskytovaných sociálnych služieb v obci Vavrišovo

Štruktúru obyvateľstva obce Vavrišovo tvoria prevažne starnúci dôchodcovia. Seniori sú vo veľkej miere samostatní a vitálni, fungujú svojpomocne alebo s pomocou rodinných príslušníkov. V prípade, ak je potrebná opatera a starostlivosť, rodinní príslušníci sa dokážu postarať alebo si sami hľadajú možnosti, napríklad aj pre umiestnenie v zariadení pre seniorov. Pri voľbe vhodného zariadenia sú rozhodujúce cena a voľná kapacita. Vedenie obce sa však často stretáva s tým, že občania nemajú dost informácií a nevedia svoju sociálnu situáciu patrične riešiť. Je preto potrebné im poskytnúť adekvátnu konzultáciu a pomoc. V prípade potreby je obec Vavrišovo ochotná takúto pomoc a súčinnosť poskytnúť.

Obec Vavrišovo je od roku 2010 registrovaná v zmysle § 62 zákona o sociálnych službách v registri poskytovateľov sociálnych služieb a je zároveň správnym orgánom v konaniach

o odkázanosti na sociálnu službu v ZpS, v ZOS, v DS, o odkázanosti na OPS a o zániku a zmene stupňa odkázanosti. Na základe žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu zabezpečuje zdravotnú a sociálnu posudkovú činnosť, ktorou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom na sociálnu službu v zariadení. Lekársku posudkovú činnosť v obci zabezpečuje externe MUDr. Marta Voštináková z Liptovského Mikuláša a sociálnu posudkovú činnosť zabezpečuje Mgr. Jana Badáňová z Liptovského Hrádku.

V súčasnosti služby zariadení pre seniorov využívajú 3 občania obce a 1 občianka je čakateľkou. Najčastejšie sú seniori umiestnení v ZpS, DSS a ŠZ Anima na Podbrezinách v Liptovskom Mikuláši.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba, poskytovaná podľa zákona §41 zákona č. 448/2008, je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 Zákona o sociálnych službách a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 Zákona o sociálnych službách.

V súčasnosti obec poskytuje opatrovateľskú službu prostredníctvom 1 opatrovateľky zamestnanej na plný úväzok. O jej služby je v obci záujem. Vo všeobecnosti je však zabezpečovanie opatrovateľskej služby v malej obci náročné z rôznych dôvodov: kolísavý záujem o službu zo strany občanov obce, nedostatok opatrovateľiek v regióne, nízka odmena za poskytovanú službu a odchod kvalifikovaných opatrovateľiek do zahraničia. Medzi obyvateľmi naďalej ostáva prioritou postarať sa o členov rodiny svojpomocne a v prípade potreby vie obec pomôcť.

Obec neuvažuje o rozširovaní škály sociálnych služieb pre seniorov napr. zriadením denného stacionára. Dôchodcovia v obci využívajú stravovanie, ktoré v obci zabezpečuje jedáleň Materskej školy, Agria Liptovský Ondrej, a.s. (v súčasnosti pre 6 občanov). Využívajú aj služby Duge Catering, s.r.o. a Drevoindustria dovoz do domu (cca 4 občania).

Seniori sa aktívne stretávajú v rámci združenia Jednoty dôchodcov. V súčasnosti má 88 členov a okrem pravidelného októbrového stretnutia ku Dňu starším sa aktívne venujú spolkovej činnosti, organizujú vystúpenia detí z materskej školy alebo Základnej umeleckej školy, ale tiež prezentácie z ciest v zahraničí, ktoré ich veľmi zaujímajú. Priestory, v ktorých sa stretávajú, majú vyhradené v budove obecného úradu a vedenie obce plánuje prepojiť seniorov s malými deťmi prostredníctvom čítania v MŠ.

Zdravotnú starostlivosť pre občanov obce poskytuje Poliklinika a Medic centrum v Liptovskom Hrádku a Nemocnica s poliklinikou v Liptovskom Mikuláši.

V obci evidujú jedného zdravotne ťažko postihnutého občana, ktorý v rámci socializácie navštevuje Denný stacionár v Okoličnom v Liptovskom Mikuláši. Keďže ide o neverejného poskytovateľa sociálnych služieb, obec mu prispieva na mesačnej báze.

V rámci aktívneho opatrenia trhu práce z ÚPSVaR obec nezamestnáva žiadneho občana aj napriek tomu, že to potrebuje (hoci len na skrátenej pracovný úväzok). Problém je v neochote občanov byť takto zamestnaný. Evidovaní uchádzači o zamestnanie sú zväčša občania pracujúci v zahraničí alebo si vypomáhajú brigádnickými prácami. V minulosti takto obec zamestnávala a v súčasnosti by takúto výpomoc privítala. Koordinátorom aktivačných prác na ÚPSVaR pre obec Vavrišovo je Tomáš Piovarči.

Súčasnú aktivitu vedenia obce sú orientované na občana. Cieľom je vytvorenie atraktívnejšieho a bezpečnejšieho prostredia zlepšením poskytovaných služieb a skvalitnením zanedbaných častí obce. Veľkým obmedzením v aktivitách vedenia obce je nedostatok finančných prostriedkov.

Záver:

Obec aktívne pristupuje k riešeniu vzniknutých nepriaznivých sociálnych situácií svojich občanov, ponúka alternatívne riešenia vzniknutých problémov a vytvára podmienky pre fungovanie siete sociálnych služieb založené na spolupráci subjektov poskytujúcich služby, klientov a ich rodín.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja obec očakáva, že rozvoj sociálnych služieb v obci sa bude naďalej orientovať na riešenie individuálnych potrieb svojich občanov a v prípade potreby na poskytovanie opatrovateľských služieb.

2.3 Sieť poskytovateľov sociálnych služieb v území Horného Liptova (územie MAS Horný Liptov)

Sociálne služby na území regiónu Horný Liptov poskytujú občanom zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja, obce, mesta a neverejní poskytovatelia (občianske združenia, neziskové organizácie a iné právnické a fyzické osoby). Žilinský samosprávny kraj poskytuje v okrese Liptovský Mikuláš sociálne služby prostredníctvom dvoch centier sociálnych služieb a jedného domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia v Liptovskom Mikuláši, Smrečanoch a Liptovskom Hrádku. Zo sociálnych služieb poskytovaných obcami možno uviesť komunitné centrum s nocľahárňou, strediskom osobnej hygieny a pracovňou (Liptovský Mikuláš), denné centrum zabezpečované mestom Liptovský

Mikuláš v šiestich lokalitách, či Zariadenie pre seniorov a domov opatrovateľskej služby s požičovňou pomôcok v Liptovskom Mikuláši.

Terénna sociálna služba krízovej intervencie sa poskytuje v rámci obvodu mesta Liptovský Mikuláš. Základné sociálne poradenstvo poskytuje obec Liptovský Peter. V ďalších obciach poskytujú samosprávy iba opatrovateľskú službu (*vid' Príloha Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb*).

Neverejní poskytovatelia v tomto okrese zabezpečujú mimo opatrovateľskej služby aj služby domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov (Liptovský Mikuláš, Liptovský Mikuláš - Ondrašová a Liptovský Hrádok), krízové stredisko s nocľahárňou (Liptovský Mikuláš), vypožičiavanie pomôcok či prepravnú službu (Liptovský Mikuláš). Základné sociálne poradenstvo sa poskytuje ambulantne v Liptovskom Mikuláši a terénnou formou aj vo Východnej.

Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovatelia sociálnych služieb registrovaní podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách na území Liptovského Hrádku sú

- Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov SČK, zriaďovateľ SČK, kapacita DSS 14 klientov, ZpS 6 klientov,
- Centrum sociálnych služieb EDEN, zriaďovateľ VUC ŽSK, kapacita 81 klientov,
- Domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie Liptovský Hrádok, zriaďovateľ VUC ŽSK, kapacita DSS 25 klientov, ŠZ 12 klientov.

Všetky zariadenia sú kapacitne naplnené. (*vid' Príloha: Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb*).

Chránené dielne

Chránená dielňa (CHD) a chránené pracovisko (CHP) sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, podľa § 55 zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov. V týchto zariadeniach sú zamestnaní občania so zdravotným postihnutím v pracovnom pomere, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Alebo sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a na ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbované zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Chránené pracovisko môže byť zriadené aj v domácnosti občana so zdravotným postihnutím. V Liptovskom Hrádku je ich evidovaných najviac, 16 CHD/CHP, v ktorých je

zamestnaných 18 zamestnancov so zdravotným postihnutím. (vid' Príloha: Zoznam chránených dielní a chránených pracovísk).

Detské domovy

Detský domov Liptovský Hrádok má zariadenia v Liptovskom Mikuláši, Kráľovej Lehote, Liptovskom Hrádku a Liptovskej Porúbke. V roku 2013 zariadenie získalo ďalší objekt v Liptovskom Trnovci, rekreačný dom vrátane vnútorného vybavenia. V opatere detského domova je v súčasnosti približne 70 detí prevažne zo Žilinského kraja. Detský domov je štátnou rozpočtovou organizáciou.

Ostatné subjekty pôsobiace v sociálnej oblasti

V sociálnej oblasti pôsobia a vyvíjajú svoje aktivity aj subjekty a organizácie (napr. neformálneho alebo neziskového charakteru) zamerané na špecifické problémy jednotlivcov a prispievajúce k integrácii, alebo k zlepšeniu či k riešeniu sociálnych problémov jednotlivcov. Ich činnosť je systematická alebo príležitostná podľa potreby. Najvýznamnejšie z nich sú Komunitná nadácia Liptov, OZ Kopýtko, OZ Nezábudka, Detské centrum Svetluška, Centrum voľného času, Špeciálna základná škola v Jamníku, ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých, Dom Charitas Sv. Kláry Liptovský Mikuláš a iné.

Domov sociálnych služieb (DSS) v Závažnej Porube

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba v zmysle §38 zákona č. 448/2008 Zákona o sociálnych službách pobytovou sociálnou službou alebo ambulantnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008.

V Závažnej Porube bol DSS zriadený v roku 2011. Sociálna služba v zariadení DSS bola v roku 2017 poskytovaná 2 klientom. Prioritne sú do zariadenia prijímaní klienti z radov občanov obce, no ak takí nie sú, v záujme ekonomickej udržateľnosti zariadenia je kapacita naplnená klientmi z regiónu aj mimo neho.

Zariadenie pre seniorov (ZpS) v Závažnej Porube

Sociálna služba sa poskytuje v súlade §35 zákona č. 448/2008. V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Zariadenie pre seniorov bolo v obci Závažná Poruba zriadené v roku 2011, kapacita zariadenia je 23 osôb.

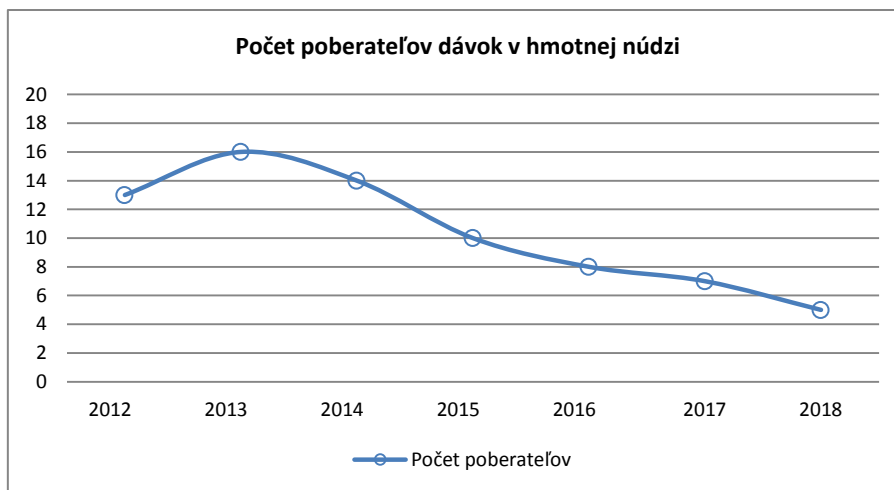
2.4 Prehľad výdavkov a príjmov vynakladaných na zabezpečenie sociálnych služieb v obci

Štátne sociálne dávky predstavujú súbor peňažných plnení, ktorými sa štát podieľa na zvládnutí viacerých životných situácií, najmä u rodín s nezaopatrenými deťmi. Prispieva na krytie nákladov na výživu a iné osobné potreby detí a tiež nákladov spojených s ďalšími sociálnymi udalosťami. Štátne sociálne dávky tvoria súčasť systému sociálneho zabezpečenia. V rámci reformy sociálnej sféry sa popri sociálnom poistení a sociálnej pomoci dotvára ďalší systém sociálneho zabezpečenia, ktorý dostal pomenovanie „štátna sociálna podpora“ (známa ako dnešné štátne sociálne dávky). Zameriava sa na podporu takých sociálnych udalostí, ktoré nie sú pokryté zo systému sociálneho poistenia a ich akceptovanie štátom umožňuje predchádzať stavu, kedy sa jednotlivec ocitá v stave hmotnej alebo sociálnej núdze a je odkázaný na pomoc.

Tabuľka 1: Štátne sociálne dávky - obec Vavrišovo - obdobie roky 2012 až 2018 (podľa ÚPSVaR)

Počet poberateľov podľa typu dávky	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prídavok na dieťa	90	88	88	87	84	86	85
Rodičovský príspevok	30	30	27	24	23	21	24
Dotácie na stravu	1	1	0	0	0	0	0
Dávka v hmotnej núdzi	13	16	14	10	8	7	5
Spolu vyplatená suma štátnej soc. dávky	112 038,68 €	114 308,50 €	114 009,74 €	97 929,12 €	86 735,34 €	80 364,60 €	86 220,56 €

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením. V roku 2018 boli v obci Vavrišovo vyplatené dávky v hmotnej núdzi 5 občanom v celkovej výške 2 834,60 €, čo je trojnásobný pokles oproti roku 2013.

Obr. 10: Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi (podľa ÚPSVaR)

Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len kompenzácia) je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo poskytovaním sociálnych služieb. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v oblastiach mobility a orientácie, komunikácie, zvýšených výdavkov, sebaobsluhy. V rokoch 2012 – 2018 boli obyvateľom obce Vavrišovo vyplácané kompenzácie na diétu, hygienu alebo opotrebovanie, na kúpu a prevádzku OMV, na kúpu pomôcky, na úpravu rodinného domu, na osobnú asistenciu, prepravu a na opatrovanie.

Tabuľka 2: Počet poberateľov sociálnych dávok v obci podľa druhu kompenzácie (podľa ÚPSVaR)

Počet poberateľov podľa druhu kompenzácie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - diéta	4	4	6	6	6	7	8
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - hygiena alebo opotrebovanie	22	25	25	29	30	28	27
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - prevádzka OMV	8	10	11	10	9	11	12
PP na kúpu pomôcky			1				
PP na úpravu rodinného domu					1		
PP na osobnú asistenciu							1
PP na kúpu osobného motorového vozidla		1					2
PP na prepravu					1	1	2
PP na opatrovanie	13	18	14	13	12	15	8

Tabuľka 3: Vyplatená suma sociálnych dávok v obci podľa druhu kompenzácie (podľa ÚPSVaR)

Vyplatená suma v €	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - diéta	1 106,08	1 291,73	1 680,57	1 897,56	1 897,56	2 050,93	2 420,07
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - hygiena alebo opotrebovanie	4 359,14	4 897,08	4 965,30	5 866,41	6 326,16	5 680,11	5 659,08

PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - prevádzka OMV	3 139,18	3 439,05	3 871,53	3 871,53	3 573,72	4 049,86	4 682,63
PP na kúpu pomôcky			1 575,00				
PP na úpravu rodinného domu					669,07		
PP na osobnú asistenciu							668,50
PP na kúpu osobného motorového vozidla		6 375,00					13 277,58
PP na prepravu					428,40	650,25	973,80
PP na opatrovanie	19 049,31	20 641,30	22 027,37	20 838,94	21 352,68	23 691,00	23 929,31

V roku 2018 mala obec Vavrišovo výdavky na zabezpečenie opatrovateľskej služby pre seniorov vo výške 6.956,40 €, čo je menej ako v predchádzajúcom roku. Príjmy v tom istom období predstavovali sumu 1.053,57 €, čo je dvojnásobne menej oproti predchádzajúcemu roku.

Na zmluvné zabezpečenie opatrovateľskej služby mala obec v roku 2017 výdavok vo výške 1.347,54 €, v roku 2018 túto službu neposkytovala.

V roku 2018 začala obec prispievať mladému ZŤP, ktorý navštevuje Denný stacionár v Liptovskom Mikuláši sumou 40 € mesačne, čo ku koncu roku predstavovalo sumu 480 €.

Za vypracovanie zdravotných posudkov pre občanov mala obec výdavky v roku 2017 vo výške 34 € a v roku 2018 vo výške 51 €.

Za spracovanie dokumentácie k rozhodnutiu o odkázanosti na sociálnu službu obec vynaložila sumu 202,23 € v roku 2017 a nasledujúci rok 2018 sumu vo výške 308,84 €.

V roku 2017 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 41/2010 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Telovýchovnej jednote Liptov sumu vo výške 4.888,16 €, Dobrovoľnému hasičskému zboru Vavrišovo 1.000,00 €, Tanečnému klubu Jessy Vavrišovo sumu vo výške 390,42 € a Mestu Liptovský Hrádok na záujmové vzdelávanie detí s trvalým pobytom na území obce Vavrišovo sumu vo výške 1.539,99 €.

2.5 Analýza potrieb obyvateľov obce Vavrišovo

V analýze potrieb sme sa zamerali na zistenie sociálnej situácie občanov obce a ich spokojnosti s riešením a kvalitou poskytovaných služieb. Prijatých a vyhodnotených bolo 51 dotazníkov.

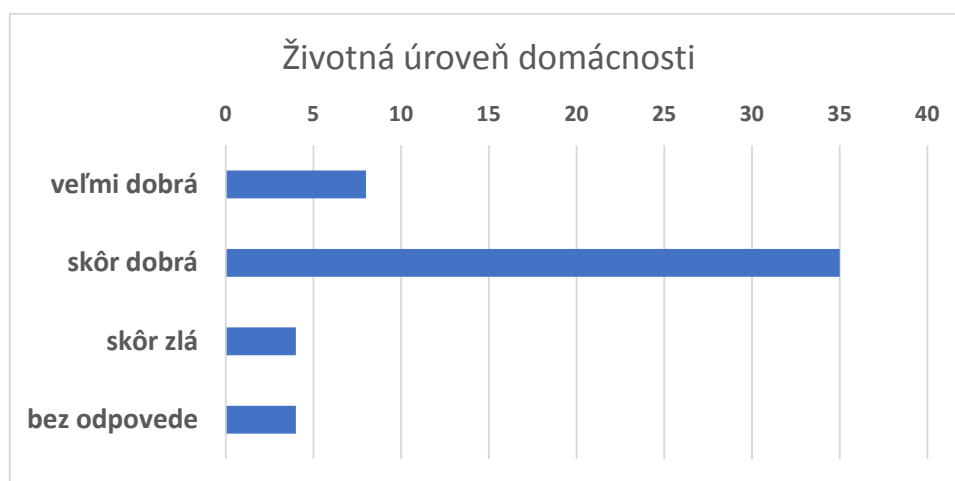
V dotazníku sme zisťovali, aké je hodnotenie kvality životnej úrovne obyvateľov obce a aká je existencia ich sociálnych a zdravotných problémov, krízových situácií alebo sociálnych problémov v rodinách a v spolunažívaní s inými občanmi obce. Dve otázky boli nasmerované na zistenie informácie, na koho sa obrátia obyvatelia v prípade, ak potrebujú riešiť svoju

sociálnu situáciu a na zistenie informácie, ktorej skupine obyvateľov obce je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Ďalšie dve otázky boli zamerané na zistenie aktuálneho využívania sociálnych služieb poskytovaných obcou a na zistenie dopytovaných sociálnych služieb, ktoré by obec mohla svojim obyvateľom zabezpečiť.

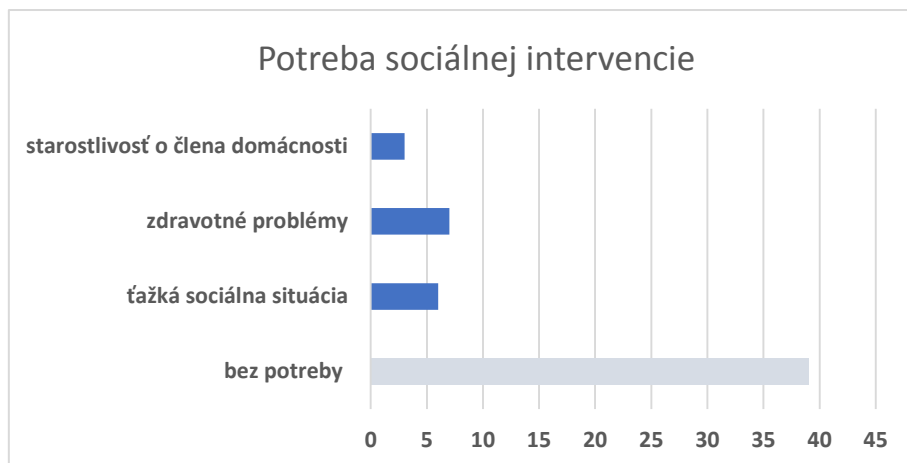
Dotazník vyplnilo 24 mužov a 25 žien. Rodovú príslušnosť neuviedli dvaja respondenti. Prevažne sú to obyvatelia žijúci v obci viac ako 30 rokov (53% opýtaných) a sú zamestnaní/SZČO (47%) alebo dôchodcovia (33%). Veková škála oslovených občanov bola pestrá, zapojili sa najmä obyvatelia vo veku od 36 do 55 rokov (37%). Títo obyvatelia žijú prevažne v rodine s oboma partnermi a deťmi (30%) alebo ako jednotlivci (24%).

Obyvatelia obce odpovedali na dotazníkové otázky formou vyznačovania z uvedených možností, prípadne vlastným vyjadrením.

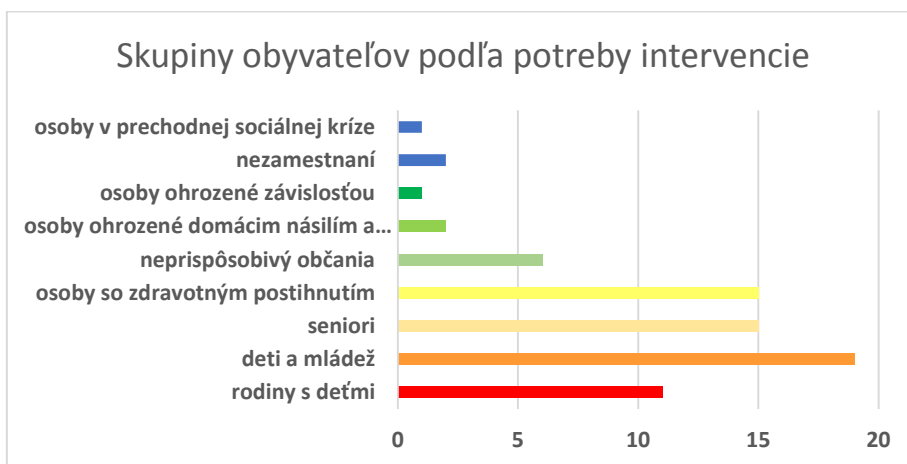
Životnú úroveň domácností hodnotili obyvatelia ako skôr dobrú (69% opýtaných) alebo veľmi dobrú (16%). Štyria respondenti neuviedli odpoveď.

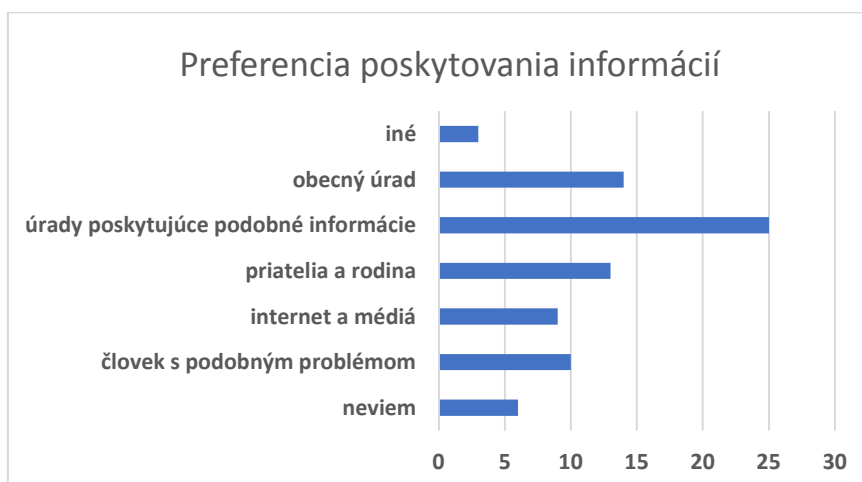
Väčšina respondentov (77%) v súčasnosti nerieši sociálny problém, resp. krízovú situáciu. Ťažšiu sociálnu situáciu kvôli strate partnera má 1 respondent, z dôvodu straty bývania 2 respondenti a z dôvodu problémov so závislosťou 3 respondenti. Občania so zdravotnými problémami riešia najmä ťažkosti s mobilitou, nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti, so starostlivosťou o domácnosť a problémami pri vybavovaní úradných záležitostí. Problémy so zabezpečovaním osobnej starostlivosti o člena domácnosti odkázaného na pomoc inej osoby vnímajú 3 respondenti. Dvaja respondenti uviedli iné ťažkosti, ale nešpecifikovali ich bližšie.

Skupiny obyvateľov, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, sú predovšetkým deti a mládež, seniori a osoby so zdravotným postihnutím.

V prípade, že občania potrebujú získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb, kontaktujú v prvom rade organizácie poskytujúce podobné služby (Sociálna poisťovňa, ÚPSVaR, Polícia, Zdravotná poisťovňa a pod.). Ďalej sa obrátia na pracovníkov obecného úradu alebo vyhľadajú pomoc u priateľov a v rodine.

Služby, ktoré opýtaní občania využívajú, sú najmä tie poskytované ÚPSVaR, jeden respondent uviedol starostlivosť o zdravotne ťažko postihnutého a jeden návštevy starších ľudí, ktoré zabezpečuje vedenie obce.

Dvaja s opýtaných respondentov uviedli, že im v obci chýba pošta. A jeden respondent uviedol požiadavku na službu, ktorá nie je predmetom KPSS.

Záver:

Obyvatelia obce Vavrišovo hodnotia svoju životnú úroveň ako dobrú a väčšina opýtaných v súčasnosti nerieši sociálny problém, resp. krízovú situáciu. Zo zdravotných problémov riešia respondenti najmä ťažkosti s mobilitou a nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti. V ťažšej sociálnej situácii sa respondenti ocitli z dôvodu problémov so závislosťou alebo straty bývania. Problémy majú respondenti aj so zabezpečovaním osobnej starostlivosti o člena domácnosti odkázaného na pomoc inej osoby.

V prípade, že občania potrebujú získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb, kontaktujú organizácie, ktoré podobné služby poskytujú (Sociálna poisťovňa, ÚPSVaR, Polícia, Zdravotná poisťovňa, ...). Skupiny obyvateľov, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť sú predovšetkým deti a mládež, seniori a osoby so zdravotným postihnutím.

3. SWOT ANALÝZA

Výsledná SWOT analýza vznikla ako výstup pracovného stretnutia a z dotazníkového zisťovania. Spolu s údajmi z dotazníkového prieskumu je základným podkladom pre stanovenie cieľov a opatrení KPSS.

Silné stránky	Slabé stránky
Ľudské zdroje • ubytovacie zariadenia a zariadenia poskytujúce služby • dobrá spolupráca s jestvujúcimi podnikateľmi • dobrá komunikácia a spolupráca so záujmovými združeniami občanov • záujem strednej generácie zostať v obci bývať • členstvo obce v mikroregióne Belá, v Združení miest a obcí Liptova, v Miestnej akčnej skupine Horný Liptov • ľudský potenciál so skúsenosťami v poľnohospodárstve – potenciál na agroturistiku Vzdelávanie a kultúra, sociálna oblasť • fungujúca materská škola • existujúca opatrovateľská služba • aktívna činnosť OZ Hornoliptovský kurucký regiment a Múzea Bitky pri Vavrišove • fungujúca obecná knižnica	Ľudské zdroje • nedostatok pracovných príležitostí v regióne • nedostatočná vzdelanostná (v tom jazyková) úroveň obyvateľov • nedostatok podnikateľských subjektov na území obce • nepriaznivá demografická štruktúra obyvateľstva • absentuje aktívny prístup ľudí k združovaniu sa • absentujúce informačné systémy Vzdelávanie a kultúra, sociálna oblasť • dochádzanie za základnými zdravotníckymi službami do Liptovského Hrádku • chýba denný stacionár • nevyhovujúci technický stav budovy kultúrneho domu • nedostatočná miera informovanosti a prezentácie • dochádzanie žiakov ZŠ mimo bydliska

Príležitosti	Ohrozenia
Ľudské zdroje • využiť zvýšený záujem turistov o lokalitu • štátna podpora rozvoja bývania a rastu populácie • pozitívne legislatívne zmeny • možnosť využiť prostriedky EÚ a štátnych dotácií • využiť záujem mladých ľudí o veci verejné • spolupráca obcí v rámci regiónu, ale aj v prihraničných oblastiach • vytváranie podmienok pre príchod investorov • tvorba nových pracovných príležitostí • záujem zo strany podnikateľov na rozšírenie spektra poskytovaných služieb v obci • dobudovanie siete občianskej vybavenosti Vzdelávanie a kultúra, sociálna oblasť • podmienky pre zvýšenie kvality verejnej správy zo strany štátu • rozvoj činností neziskových organizácií • záujem o rekonštrukciu, modernizáciu a budovanie nových kultúrnych a športových zariadení • finančné zdroje na podporu zvyšovania dostupnosti sociálnych a zdravotných služieb	Ľudské zdroje • negatívne demografické trendy (vyľudňovanie obce a odchod obyvateľov za prácou mimo regiónu) • negatívne dôsledky globalizácie • nedostatočná podpora podnikateľov zo strany štátu, veľká odvodová záťažnosť • zánik nerentabilných služieb poskytovaných drobnými podnikateľmi Vzdelávanie a kultúra, sociálna oblasť • nedostatočné podmienky pre obnovu chátrajúcich existujúcich zariadení pre kultúru a šport • riziko znižovania kvality života obmedzenou dostupnosťou sociálnych a zdravotných služieb

4. PREHLAD CIEĽOV A PRIORÍT OBCE PRE OBDOBIE 2019-2022 V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Na základe analýzy vypracovanej v rámci plánovania komunitných sociálnych služieb obce Vavrišovo pracovná skupina zadefinovala tri ciele pre dosiahnutie rozvoja a zvýšenie spokojnosti, informovanosti a dostupnosti sociálnych služieb v obci v období 2019-2022.

Ciele KPSS sú:

1. Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity

2. Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách

3. Posilniť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

Ciele veľmi úzko korešpondujú s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020, a to konkrétne s prioritami:

- Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity
- Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

Lokálne strategické dokumenty Stratégia CLLD a Spoločný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2020 definujú rozvoj sociálnej oblasti v špecifických cieľoch ŠC1. Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obciach a ŠC 2. Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie.

Ciele		Opatrenie	
1	Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity	1	Systematické mapovanie potrieb komunity
		2	Zabezpečenie dostupnosti SS pre seniorov a ZŤP
2	Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách a predchádzanie vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	3	Zvýšenie informovanosti o poskytovaných sociálnych službách a možnostiach ich využitia občanmi obce
		4	Prevencia vzniku nepriaznivých sociálnych situácií
3	Posilnenie kvality poskytovaných sociálnych služieb a činností vykonávaných na komunitnej úrovni	5	Zohľadnenie individuálnych potrieb a preferencií občanov obce
		6	Zvyšovanie kvality poskytovania sociálnych služieb

5. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KPSS PRE OBDOBIE 2019-2025

	Ciele		Opatrenie	Aktivity	Cieľová skupina	Zodpovení	Finančné zdroje
1	Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity	1	Systematické mapovanie potrieb komunity	Práca v teréne, identifikácia sociálnych problémov, návšteva rodín, spolupráca obce s materskou školou	seniori, osoby so zdravotným postihnutím a iné fyzické osoby, deti a mládež ohrozené závislosťami, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce
		2	Zabezpečenie dostupnosti SS pre seniorov a ZŤP	Sprostredkovanie služieb pre seniorov v obci, poskytovanie základného sociálneho poradenstva, zmapovanie podmienok pre rozvoj terénnej sociálnej služby	seniori, osoby so zdravotným postihnutím	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce
2	Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách a predchádzanie vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	3	Zvýšenie informovanosti o poskytovaných sociálnych službách a možnostiach ich využitia občanmi obce	Pravidelné/náhodilé/priebežné informovanie o sociálnej problematike obce - verejno komunikačné prostriedky, noviny, obecný web, reporting o stave sociálnych služieb, demografie, trhu práce a plnení KPSS - pre zastupiteľstvo a pre verejnosť	rodiny s malými deťmi, deti a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a iné fyzické osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce
		4	Prevenca vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	Príprava a realizácia projektov, zameraných na prevenciu vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	rodiny s malými deťmi, deti a mládež, seniori	obec, záujmové skupiny, občianske združenia	dotačné zdroje, granty, MAS Horný Liptov
3	Posilnenie kvality poskytovaných sociálnych služieb a činností vykonávaných na komunitnej úrovni	5	Zohľadnenie individuálnych potrieb a preferencií občanov	Prieskum spokojnosti a aktualizácia ich potrieb	seniori, osoby so zdravotným postihnutím, rodiny s malými deťmi, deti a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a iné fyzické osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii	obec	dotačné zdroje, granty

		6	Zvyšovanie kvality poskytovania sociálnych služieb	Vzdelávanie pracovníkov obecného úradu v problematike sociálnej	Pracovníci obecného úradu	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce
--	--	---	--	---	---------------------------	------	------------------------------------

6. MONITORING A HODNOTENIE

Vyhodnotenie realizácie dokumentu bude zabezpečené pravidelným monitorovaním a hodnotením, výsledkom ktorého bude správa, ktorá podá komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v KPSS a či vedú k riešeniu jednotlivých priorít. V správe bude vyjadrené, aký efekt majú realizované opatrenia a ako je potrebné stanovený postup upraviť.

Monitorovanie zabezpečí pravidelné sledovanie a zber informácií o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch/aktivitách v rámci jednotlivých opatrení akčného plánu, t.j. zostavenie komplexnej informácie o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v KPSS.

Monitorovacia správa komunitného plánu bude obsahovať aktualizáciu demografických údajov a vyhodnotenie zrealizovaných aktivít podľa jednotlivých opatrení. Komunitný plán sociálnych služieb bude ročne monitorovaný.

Hodnotenie na základe monitorovania pomenuje vplyv KPSS na sociálnu problematiku obce a jeho obyvateľov. Hodnotenie sa uskutoční jedenkrát do roka, t.j. k 30. 11. Hodnotenie bude spolu s pracovníčkami obecného úradu vykonávať sociálna komisia. Pôjde hlavne o vyhodnotenie vonkajších a vnútorných vplyvov na realizáciu komunitného plánu, zadefinovanie príčin úspechov/neúspechov naplňania opatrení a návrhu aktivít a priorít na nasledujúci rok. Ročné hodnotenie KPSS bude predkladané na vedomie obecnému zastupiteľstvu v termíne do 31.12.

Návrhy na aktualizáciu akčného plánu spolu s vyjadrením finančných požiadaviek na rozpočet mesta na nasledujúci rok vychádzajúce z hodnotiacej správy schváli obecné zastupiteľstvo v termíne do 31.12.

Verejnosť bude oboznamovaná s realizáciou plánu prostredníctvom webovej stránky obce.

Subjekt vykonávajúci kontrolu	Periodicita	Spôsob vykonania kontroly
Obecný úrad	každoročne k 30.11.	hodnotiaca správa
Obecný úrad	každoročne k 31.12.	predloženie hodnotiacej správy a aktualizácie akčného plánu obecnému zastupiteľstvu

7. PREHĽAD PLATNEJ LEGISLATÍVY A INFORMAČNÝCH ZDROJOV

Zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (VÚC) došlo k preneseniu pôsobnosti na úseku sociálnej pomoci hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov.

Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení

Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi

Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime

Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálno právnej ochrane detí a sociálnej kuratele

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Stratégia CLLD, www.hornyliptov.sk

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020, <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-2015-2020.pdf>

Žilinský samosprávny kraj, odbor sociálnych vecí, <http://www.zask.sk/sk/samosprava/urad-zsk/odbor-socialnych-veci/>

8. ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

DSS	Domov sociálnych služieb
CHD	Chránená dielňa
CHP	Chránené pracovisko
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb
MAS	Miestna akčná skupina
IBV	Individuálna bytová výstavba
OMV	Osobné motorové vozidlo
OPS	Opatrovateľská služba
OZ	Občianske združenie
PP	Počet poberateľov
SPRO HL	Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova
SS	Sociálna služba
Stratégia CLLD	Stratégia komunitou vedeného rozvoja
SČK	Slovenský červený kríž
ŠC	Špecifický cieľ
ŠVVP	Špeciálne výchovno –vzdelávacie potreby
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ZpS	Zariadenie pre seniorov

ZpS SČK	Zariadenie pre seniorov Slovenský Červený Kríž
ZŤP	Zdravotne ťažko postihnutý
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

9. PRÍLOHY

1. Prehľad sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Zb.
2. Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb, stav k 31. 5. 2018
3. Zoznam chránených dielní a chránených pracovísk v území MAS Horný Liptov
4. Dotazník pre prijímateľov sociálnych služieb